

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра анатомії, клінічної анатомії і оперативної хірургії,
патоморфології та судової медицини

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Іщенко Н.М.

“ ___ ” _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОПЕДЕВТИКА ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність 221 «Стоматологія»

Розробник	Єлінська А. М.	_____
Зав. кафедри розробника	Черно В. С.	_____
Гарант освітньої програми	Єлінська А.М.	_____
Директор інституту	Грищенко Г.В.	_____
Начальник НМВ	Алексєєва А О.	_____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Спеціальність	221 «Стоматологія»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Стоматологія	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	1-й	
Навчальний рік	2022-2023	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	2-й	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити/120 год.	
Структура курсу: – лекції – практичні заняття (півгрупові) – годин самостійної роботи	Денна форма	Заочна форма
	22 год.	
	44 год.	
	54 год.	
Відсоток аудиторного навантаження	55%	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	Залік – 2-й семестр	

2. Мета, завдання та заплановані результати навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології» є оволодіння *на фантомах* технікою виконання стоматологічних маніпуляцій, що застосовуються під час лікування карієсу і його ускладнень в тимчасових і постійних зубах на різних етапах їх розвитку у дітей, для можливості їх подальшого застосування при проведенні клінічного прийому дітей та формування спеціальних (фахових) компетентностей в клініці дитячої терапевтичної стоматології.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології» є:

- підготовка студентів до роботи в клінічному стоматологічному кабінеті шляхом вивчення стоматологічного обладнання, сучасних стоматологічних інструментів і матеріалів, правил роботи з ними; дезінфекції та стерилізації стоматологічного інструментарію;
- опанування на фантомах техніки виконання стоматологічних маніпуляцій при лікуванні карієсу та його ускладнень в тимчасових і постійних зубах на різних етапах їх розвитку.

Передумови вивчення дисципліни (міждисциплінарні зв'язки).

«Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології» як дисципліна:

Засвоєння навчальної дисципліни «Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології» ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії людини; гістології, цитології та ембріології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами.

Знання, уміння і навички отримані після вивчення дисципліни «Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології», закладають основи вивчення студентами таких клінічних дисциплін, як профілактика стоматологічних захворювань, дитяча терапевтична стоматологія та ортодонтія. Формують уявлення про професійну відповідальність за якість лікування карієсу та його ускладнень та про необхідність широкого запровадження первинної профілактики стоматологічних захворювань.

Очікувані результати навчання. В результаті вивчення дисципліни студенти мають:

ЗНАТИ:

- основні стоматологічні інструменти для терапевтичного прийому, їх призначення;
- мету, види, засоби дезінфекції стоматологічного інструментарію та обладнання;
- мету, види, засоби стерилізації стоматологічного інструментарію та обладнання, контроль якості стерилізації;
- основні періоди та терміни розвитку тимчасових і постійних зубів;
- анатомічну будову тимчасових зубів;
- анатомічну будову постійних зубів;
- відмінності тимчасових зубів від постійних;
- класифікацію каріозних порожнин за Блеком;

- принципи препарування каріозних порожнин, їх характеристику, переваги та недоліки;
- основні етапи препарування каріозної порожнини, інструменти що використовуються;
- принципи препарування та формування порожнини I класу в тимчасових та постійних зубах у дітей;
- принципи препарування та формування порожнини II класу в тимчасових та постійних зубах у дітей;
- принципи препарування та формування порожнини III класу в тимчасових і постійних зубах у дітей;
- принципи препарування та формування порожнини IV класу в тимчасових і постійних зубах у дітей;
- принципи препарування та формування порожнини V класу в тимчасових і постійних зубах у дітей;
- класифікацію стоматологічних пломбувальних матеріалів;
- особливості препарування каріозної порожнини в залежності від вибору пломбувального матеріалу (амальгами, композиту, склоіономерного цементу);
- техніку приготування цинк-фосфатних цементів та накладання ізолювальних прокладок;
- групи, основні вимоги до матеріалів для лікувальних прокладок, техніку накладання лікувальної прокладки;
- характеристику, групи, позитивні властивості та недоліки склоіономерних цементів;
- техніку приготування та пломбування склоіономерним цементом;
- основні складові компоненти, позитивні та негативні властивості срібної амальгами, типи амальгам;
- техніку пломбування амальгамою, необхідні інструменти;
- сучасну класифікацію композиційних пломбувальних матеріалів;
- види, призначення, техніку застосування адгезивних систем різних поколінь;
- позитивні та негативні властивості, показання до застосування композиційних матеріалів хімічного твердіння;
- техніку пломбування каріозної порожнини композиційними матеріалами хімічного твердіння;
- позитивні та негативні властивості, показання до застосування композиційних матеріалів світлового твердіння;
- техніку пломбування каріозної порожнини фотополімерним композиційним матеріалом;
- загальну характеристику, показання до застосування, техніку пломбування компомерами;
- особливості пломбування каріозних порожнин I та V класів у тимчасових та постійних зубах різними пломбувальними матеріалами;
- техніку відновлення контактного пункту при пломбуванні каріозних порожнин II класу, необхідні для цього аксесуари;
- техніку пломбування каріозних порожнин III класу в постійних зубах з відновленням контактного пункту;
- особливості пломбування каріозних порожнин IV класу в постійних зубах, відновлення анатомічної форми (реставрація) зуба;

- техніку остаточної обробки постійної пломби з різних пломбувальних матеріалів, необхідні для цього інструменти та аксесуари;
- топографію та техніку розкриття порожнини зуба в тимчасових зубах;
- топографію та техніку розкриття порожнини зуба в постійних зубах;
- сучасну класифікацію ендодонтичних інструментів, їх призначення, правила користування;
- основні етапи ендодонтичного лікування;
- техніку інструментальної обробки кореневих каналів та інструменти, що використовуються на кожному етапі;
- характеристику, показання до виконання сучасних технік ендодонтичної обробки кореневих каналів;
- стандартну техніку інструментальної обробки кореневих каналів в тимчасових зубах та в постійних зубах із несформованим коренем;
- характеристику пломбувальних матеріалів для тимчасової obturaції кореневих каналів;
- техніку виконання тимчасової obturaції кореневих каналів в тимчасових та постійних зубах на різних етапах їх розвитку;
- сучасну класифікацію матеріалів для кореневих пломб;
- види, показання до застосування, позитивні та негативні властивості силерів та філерів для кореневих каналів;
- характеристику, переваги та недоліки матеріалів, що використовуються для кореневих пломб в тимчасових зубах;
- характеристику, переваги та недоліки матеріалів, що використовуються для кореневих пломб в постійних зубах;
- техніку пломбування кореневих каналів гутаперчею в постійних зубах із несформованим коренем;
- техніку пломбування кореневих каналів гутаперчею (метод латеральної конденсації) в постійних зубах зі сформованим коренем;
- техніку пломбування кореневих каналів пастою або пастою з одним штифтом;
- способи ізоляції зуба від ротової рідини.

ВМІТИ:

- відрізнити тимчасові та постійні зуби за анатомічними ознаками;
- препарувати каріозні порожнини I класу в тимчасових і постійних зубах на фантомі;
- препарувати каріозні порожнини II класу в тимчасових і постійних зубах на фантомі;
- препарувати каріозні порожнини III класу в тимчасових і постійних зубах на фантомі;
- препарувати каріозні порожнини IV класу в тимчасових і постійних зубах на фантомі;
- препарувати каріозні порожнини V класу в тимчасових і постійних зубах на фантомі;
- приготувати цинк-фосфатний цемент для ізолювальної прокладки;
- приготувати склоіономерний цемент для пломбування;
- приготувати композиційний матеріал хімічного твердіння для пломбування;

- пломбувати каріозні порожнини I класу в тимчасовому та постійному зубі різними пломбувальними матеріалами на фантомі;
- пломбувати каріозні і порожнини II класу з відновленням контактного пункту в тимчасовому та постійному зубі різними пломбувальними матеріалами на фантомі;
- пломбувати каріозні порожнини III класу з відновленням контактного пункту в тимчасовому та постійному зубі різними пломбувальними матеріалами на фантомі;
- пломбувати каріозні порожнини IV класу в постійному зубі різними пломбувальними матеріалами на фантомі;
- пломбувати каріозні порожнини V класу в тимчасовому та постійному зубі різними пломбувальними матеріалами на фантомі;
- володіти технікою розкриття порожнини зуба в тимчасових зубах на фантомі;
- володіти технікою розкриття порожнини зуба в постійних зубах на фантомі;
- володіти технікою інструментальної та медикаментозної обробки корневих каналів в тимчасових та постійних зубах на різних етапах розвитку кореня зуба на фантомі;
- вміти приготувати цинкоксид-евгенолову пасту для пломбування корневих каналів;
- володіти технікою пломбування корневих каналів пастами в тимчасових та постійних зубах на фантомі;
- володіти технікою латеральної конденсації гутаперчі при пломбуванні корневих каналів в постійних зубах на фантомі;
- володіти технікою накладання кофердаму.

Розроблена програма відповідає *освітньо-професійній програмі (ОПП) «Стоматологія»* та Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, фахові):

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю 221 «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні: (ЗК) – ЗК-1– ЗК-11, ЗК-13, ЗК-14, ЗК-19:

- ЗК-1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК-2.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК-3.** Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
- ЗК-4.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК-5.** Здатність спілкуватися англійською мовою.
- ЗК-6.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК-7.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-8.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК-9.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК-10.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК-11.** Здатність працювати в команді.

ЗК-13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-19. Навички здійснення безпечної діяльності.

Фахові: (ФК) – ФК-8, ФК-15:

ФК-8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

ФК-15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

Відповідно до освітньо-професійної програми очікувані **програмні результати навчання (ПРН)** включають вміння **ПРН14– ПРН17, ПРН19, ПРН20, ПРН22:**

ПРН 14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН 15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

ПРН 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	К-ть годин
	Модуль № 1. Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології	
1	Історичні етапи розвитку дитячої стоматології. Анатомо- морфологічні, гістологічні та рентгенологічні особливості зубо-щелепної системи у дітей в різні вікові періоди. Періоди розвитку і формування тимчасових і постійних зубів. Стадії формування кореня зуба. Види и типи резорбції кореня зуба. Терміни розвитку тимчасових і постійних зубів. Будова пульпи зуба в залежності від віку дитини.	4
2	Особливості препарування твердих тканин зубів у дітей. Основні фізико-хімічні та біологічні властивості пломбувальних матеріалів, що застосовуються для пломбування каріозних порожнин та кореневих каналів у дітей. Поняття препарування у стоматології. Негативні наслідки, які виникають під час препарування, методи їх усунення. Принципи препарування твердих тканин зуба. Методики препарування у дитячій стоматології. Вибір пломбувальних матеріалів	4

	у залежності від віку дитини. Особливості використання склоіономерних матеріалів у дитячій практиці. Вибір obturуючого матеріалу для кореневого каналу в залежності від стадії розвитку кореня зуба.	
3	Сучасний ендодонтичний інструментарій. Класифікація, показання, техніка використання. Принципи ендодонтичних втручань у дитячій терапевтичній стоматології. Ендодонтія – розділ в стоматології. Розмір ISO і колірне кодування інструментів для обробки корневих каналів. Класифікація ендодонтичних інструментів: а) дослідницькі, або діагностичні інструменти б) інструменти для розширення гирла каналу в) інструменти для проходження та розширення корневих каналів г) інші групи. Наконечники для роботи в корневих каналах. Вібраційні системи для обробки кореневого каналу. Інструменти, що застосовуються для obturaції каналів.	4
4	Пломбування корневих каналів в тимчасових і постійних зубах у дітей. Види корневих пломб. Показання і техніка застосування. Вимоги до матеріалів, що застосовуються для пломбування корневих каналів. Види пломбувальних матеріалів для корневих каналів. Загальні етапи пломбування корневих каналів. Способи пломбування корневих каналів. Вибір способу пломбування корневих каналів в залежності від віку дитини та сформованості кореня зуба. Алгоритми проведення пломбування кореня зуба різними способами.	10
	РАЗОМ	22

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми	К-ть годин
	Модуль 1. Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології.	
	Змістовий модуль 1. Основний стоматологічний інструментарій та устаткування. Анатомічна будова тимчасових і постійних зубів.	
1	Організація роботи та устаткування стоматологічного кабінету. Виготовлення фантомів. Основний стоматологічний інструментарій для терапевтичного прийому: види, призначення. Виготовлення фантомів. Асептика й антисептика. Чищення, дезінфекція, стерилізація стоматологічного інструментарію. Хімічні сполуки для дезінфекції і стерилізації в стоматології. Виготовлення фантомів. Організаційна структура стоматологічної допомоги дітям в Україні, підрозділи дитячої стоматологічної поліклініки. Правила техніки безпеки роботи в стоматологічному кабінеті. Вимоги до стоматологічного кабінету. Стоматологічний інструментарій. Асептика й антисептика. Обробка стоматологічного інструментарію.	2
2	Топографічна анатомія тимчасових і постійних зубів на різних етапах розвитку. Моделювання зубів з пластичних та твердих матеріалів. Періоди розвитку тимчасових і постійних зубів. Терміни закладки, мінералізації і прорізування тимчасових та постійних зубів у дітей. Топографічна анатомія тимчасових та постійних зубів на різних етапах розвитку. Топографічна анатомія постійних зубів на різних етапах розвитку. Відмінності тимчасових і постійних зубів.	2
	Змістовий модуль 2. Препарування каріозних порожнин в тимчасових і постійних зубах у дітей.	
3	Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Препарування каріозних порожнин: правила, принципи, методи, етапи. Препарування каріозних порожнин I класу за	4

	Блеком в тимчасових і постійних зубах із врахуванням періоду розвитку зуба. Вибір інструментарію. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Правила, принципи, методи, етапи препарування каріозних порожнин. Елементи відпрепарованої каріозної порожнини. Вибір інструментарію для препарування каріозних порожнини I класу. Формування каріозних порожнини I класу за Блеком.	
4	Препарування каріозних порожнин II класу за Блеком в тимчасових і постійних зубах із врахуванням періоду розвитку зуба. Вибір інструментарію. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Етапи препарування каріозних порожнин. Різновиди борів, що застосовують для препарування каріозних порожнин. Вибір інструментарію для препарування каріозних порожнини II класу. Особливості формування каріозної порожнини II класу за Блеком. Формування додатковий майданчик при препаруванні каріозної порожнини II класу за Блеком.	4
5	Препарування каріозних порожнин III класу за Блеком в тимчасових і постійних зубах із врахуванням періоду розвитку зуба. Вибір інструментарію. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Етапи препарування каріозних порожнин. Які різновиди борів застосовують для препарування каріозних порожнин. Вибір інструментарію для препарування каріозних порожнини III класу. Особливості формування каріозної порожнини III класу за Блеком. Формування додаткового майданчику при препаруванні каріозних порожнин III класу.	4
6	Препарування каріозних порожнин IV класу за Блеком в тимчасових і постійних зубах із врахуванням періоду розвитку зуба. Вибір інструментарію. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Етапи препарування каріозних порожнин. Які різновиди борів застосовують для препарування каріозних порожнин. Вибір інструментарію для препарування каріозних порожнини IV класу. Особливості формування каріозної порожнини IV класу за Блеком. Формування допоміжного майданчику при препаруванні каріозних порожнин IV класу.	4
7	Препарування каріозних порожнин V класу за Блеком в тимчасових і постійних зубах із врахуванням періоду розвитку зуба. Вибір інструментарію. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Етапи препарування каріозних порожнин. Різновиди борів, що застосовують для препарування каріозних порожнин. Вибір інструментарію для препарування каріозних порожнини V класу. Особливості формування каріозних порожнини V класу за Блеком. Питання, що розглядалися на попередніх заняттях змістового модуля.	4
	Змістовий модуль 3. Пломбування каріозних порожнин в тимчасових і постійних зубах у дітей.	
8	Стоматологічні цементы та амальгами. Композиційні пломбувальні матеріали та компомери. Техніка пломбування каріозних порожнин I та V класів у тимчасових та постійних зубах. Класифікація стоматологічних пломбувальних матеріалів. Вимоги до пломбувальних матеріалів. Характеристика груп стоматологічних пломбувальних матеріалів для тимчасових пломб, постійних пломб, ізолюючих прокладок, лікувальних прокладок. Методика пломбування каріозної порожнини склоіономерними цементами, амальгамою, композиційними матеріалами, компомерами, ормокерами. Фінішна обробка пломби, вибір інструментарію.	2
9	Техніка пломбування каріозних порожнин II класу у тимчасових та постійних зубах у дітей із застосуванням різних пломбувальних матеріалів. Відновлення контактної точки. Пломбування каріозних порожнин II класу за Блеком в тимчасових зубах з врахуванням стадії розвитку (локалізація, етапи та техніка проведення, вибір пломбувального матеріалу). Пломбування каріозних порожнин II класу за Блеком в постійних зубах з врахуванням стадії розвитку (локалізація, етапи та техніка проведення, вибір пломбувального матеріалу). Контактний пункт (призначення, види та вимоги щодо відновлення). Інструменти та аксесуари для	4

	пломбування II класу за Блеком, пояснитиметодику їх застосування. Поняття сандвіч-техніки (види, призначення, матеріали, техніка проведення). Особливості пломбування II класу за Блеком за допомогою амальгамою.Перевірка якості відновлення контактного пункту, можливі помилки та усунення недоліків.	
10	Техніка пломбування каріозних порожнин III і IV класів у тимчасових та постійних зубах у дітей із застосуванням різних пломбувальних матеріалів. Пломбування порожнин III класу, вибір матеріалу. Пломбування порожнин IV класу, вибір матеріалу. Техніка вологої адгезії. Адгезивний протокол в тимчасових зубах і в постійних з несформованим коренем.	4
	Змістовий модуль 4. Інструментальна, медикаментозна обробка та пломбування кореневих каналів тимчасових і постійних зубів у дітей.	
11	Ендодонтія. Мета, завдання, етапи ендодонтичного лікування. Топографія порожнин тимчасових і постійних зубів у дітей. Техніка препарування порожнини зуба в різних за груповою належністю тимчасових і постійних зубах. Сучасний ендодонтичний інструментарій: класифікація, призначення і техніка використання. Ендодонтія, визначення, мета, задачі, етапи ендодонтичного лікування. Топографія порожнини тимчасових зубів. Топографія порожнини постійних зубів. Особливості топографії порожнини зуба у постійних зубах із несформованим коренем. Техніка розкриття порожнини зуба. Сучасний ендодонтичний інструментарій: класифікація, призначення і техніка використання.	2
12	Техніка інструментальної і медикаментозної обробки кореневих каналів у тимчасових і постійних зубах із врахуванням періоду розвитку кореня зуба. Імпрегнаційні методи обробки кореневих каналів. Способи вимірювання довжини кореневого каналу. Інструментальна обробка кореневих каналів за технікою «Step back». Інструментальна обробка кореневих каналів за технікою «Crown down». Особливості інструментальної обробки кореневих каналів тимчасових та постійних зубів із несформованим коренем. Вимоги до препаратів, які використовуються для медикаментозної обробки кореневих каналів. Особливості медикаментозної обробки кореневих каналів у тимчасових та постійних зубах із несформованим коренем. Суть імпрегнаційних методів при ендодонтичному лікуванні. Трансканальний електрофорез, поняття. Техніка фіксації електродів для трансканального електрофорезу.	2
13	Пломбувальні матеріали для тимчасової та постійної obturaції кореневих каналів. Техніка пломбування кореневих каналів у тимчасових зубах. Класифікація пломбувальних матеріалів для кореневих каналів. Вимоги до пломбувальних матеріалів для кореневих каналів. Матеріали для кореневих каналів тимчасових зубів, техніка пломбування. Цинк-фосфатні та склоіономерні цементи: властивості та показання для пломбування кореневих каналів. Паста на основі резорцину-формаліну та паста на основі тимола, евгенолу та окису цинку: властивості та показання для пломбування кореневих каналів. Паста на основі гідроокису кальцію та цинк-евгенольні цементи.	2
14	Коренева пломба. Техніка пломбування кореневих каналів у постійних зубах на різних етапах їх розвитку. Класифікація пломбувальних матеріалів для кореневих каналів. Вимоги до пломбувальних матеріалів для кореневих каналів. Матеріали для кореневих каналів тимчасових зубів, техніка пломбування. Цинк-фосфатні та склоіономерні цементи: властивості та показання для пломбування кореневих каналів. Паста на основі резорцину-формаліну, тимола, евгенолу та окису цинку: властивості та показання для пломбування кореневих каналів. Паста на основі гідроокису кальцію та цинк-евгенольні цементи.	2
15	Підсумковий контроль модуля 1.	2
	Разом	42

Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин
	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять	54
1.	Сучасні концепції препарування каріозних порожнин: принципи препарування за Блеком, Лукомським, Маунтом, підготовка до профілактичного пломбування. Карієс зубів, поняття. Каріозна порожнина, поняття. Принципи препарування за Блеком. Принципи препарування за Лукомським. Принципи препарування за Маунтом. Дати поняття «профілактичне пломбування».	6
2	Альтернативні методи видалення тканин уражених карієсом (хіміко-механічний, ультразвуковий, лазерний, повітряної абразії, ART-методика). Загальні етапи препарування каріозних порожнин. Альтернативні методи препарування каріозних порожнин. Хіміко-механічний метод видалення тканин, уражених карієсом. ART-метод видалення тканин, уражених карієсом. Видалення тканин, уражених карієсом, під дією лазера. Аерокінетичний метод видалення тканин, уражених карієсом. Ультразвуковий метод видалення тканин, уражених карієсом.	10
3	Особливості формування каріозних порожнин залежно від вибору пломбувального матеріалу (амальгама, композит, компомер, цементи – традиційні й склоіономерні). Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Етапи препарування каріозних порожнин. Елементи сформованої каріозної порожнини. Бори для формування каріозних порожнин. Принцип «біологічної доцільності». Принцип формування каріозних порожнин за Блеком. Принцип вільного дизайну формування порожнин у техніці мінімального втручання. Принцип формування, орієнтованого на дефект. Принцип «менше препарувати, більше інфільтрувати». Принцип «залишення емалі без підтримки дентину». Пояснити принцип «лагодити реставрацію, не припускаючи заміни». Техніка мінімального втручання (тунельна, щілиноподібна, «Бет-кейв»).	6
4	Фізико-хімічні властивості сучасних склоіономерних цементів. Традиційні, вміщуючі срібло, зміцнені й гібридні СІЦ. Техніка використання СІЦ у тимчасових і постійних зубах у дітей. Класифікація склоіономерних цементів. Склад і фізико-механічні властивості склоіономерних цементів. Показання до застосування склоіономерних цементів. Реакція тканин зуба і періодонту на пломбу з цементу. Знати стоматологічне обладнання та інструментарій, що необхідні для приготування склоіономерного цементу. Маніпуляції при роботі зі склоіономерними цементами. Традиційні, вміщуючі срібло, зміцнені й гібридні СІЦ.	4

	Техніка використання СЩ у тимчасових і постійних зубах у дітей.	
5	Класифікація композиційних матеріалів, вимоги. Характеристики груп композиційних матеріалів. Фізико-механічні властивості композиційних матеріалів світлової полімеризації. Переваги і недоліки композиційних матеріалів світлової полімеризації. Показання і протипоказання до пломбування каріозних порожнин композиційними матеріалами світлової полімеризації. Етапи і особливості роботи з композиційними матеріалами світлової полімеризації. Вимоги та характеристики компомерів.	4
6	Адгезивні системи, показання до застосування. Види склад, властивості, техніка використання. Класифікацію адгезивних систем. Покоління адгезивних систем. Застосування адгезивних систем. Основні представники адгезивних систем різних поколінь. Характеристики та вимоги до адгезивних систем. Хімічний склад адгезивів. Властивості адгезивних систем.	4
7	Імпрегнаційна обробка твердих тканин тимчасових зубів. Показання, методика виконання. Механізм дії сріблення на тверді тканини зуба. Методика сріблення каріозних порожнин. Суть імпрегнаційних методів при ендодонтичному лікуванні. Методика проведення резорцин-формалінового метода. Методика сріблення кореневих каналів. Резорцин-формалінова імпрегнація кореневого каналу. Що таке «трансканальний електрофорез»? Техніка фіксації електродів при трансканальному електрофорезі.	4
8	Фінішна обробка пломб із різних пломбувальних матеріалів: вибір інструментарію, аксесуарів, техніка виконання. Наслідки підвищення прикусу. Класи каріозних порожнин за Блекум. Правила препарування різних класів каріозних порожнин. Інструменти для обробки каріозних порожнин. Аксесуари для обробки каріозних порожнин. Правила фінішної обробки стоматологічної пломби. Хімічні речовини, які використовуються для фінішної обробки пломби. Їх дія на стоматологічні пломбувальні матеріали.	4
9	Техніки інструментальної обробки кореневих каналів. Особливості інструментальної обробки кореневих каналів у зубах з несформованим коренем. Медикаментозна обробка кореневих каналів у тимчасових і постійних зубах в залежності від періоду їх розвитку. Вибір інструментарію і засобів. Шляхи вимірювання робочої довжини кореневого каналу.	6

	<p>Використання лубрикантів при обробці кореневого каналу. Техніки інструментальної обробки кореневих каналів. Особливості інструментальної обробки кореневих каналів тимчасових та постійних зубів із несформованим коренем. Вимоги до препаратів, які використовуються для медикаментозної обробки кореневих каналів. Групи препаратів для медикаментозної обробки кореневих каналів. Характеристика кожної групи препаратів для медикаментозної обробки кореневих каналів. Способи медикаментозної обробки кореневих каналів у тимчасових і постійних зубах в залежності від періоду їх розвитку. Вибір інструментарію і засобів для медикаментозної обробки кореневих каналів.</p>	
10	<p>Гутаперча, як матеріал для пломбування кореневих каналів: види, властивості, показання до застосування. Сучасні техніки пломбування кореневих каналів з використанням холодної, розігрітої й термопластифікованої гутаперчі. Класифікація способів obturaції кореневих каналів. Гутаперча, як матеріал для пломбування кореневих каналів: види, властивості. Показання до застосування гутаперчі. Техніка пломбування кореневих каналів методом одного штифта. Техніка пломбування кореневих каналів методом холодної латеральної конденсації гутаперчі. Техніка пломбування кореневих каналів методом вертикальної конденсації розігрітої гутаперчі. Техніка пломбування кореневих каналів системою «Термафіл».</p>	6

Індивідуальні завдання.

- Доповідь про наукові напрямки стоматології дитячого віку в Українській медичній науці за даними літератури з тем, що вивчаються.
- Прийняти участь у наукових семінарах кафедри на тему:
  - Розповсюдженість каріозного ураження в Миколаївській області з урахуванням його локалізації (за класифікацією Блека) за даними стоматологічних амбулаторних карт дітей й підлітків;
  - Розповсюдженість гінгівітів в Миколаївській області за даними стоматологічних амбулаторних карт дітей й підлітків;
  - Вибір різноманітних груп стоматологічних матеріалів для пломбування каріозних порожнин з урахуванням їх локалізації (за Блеком) за даними стоматологічних амбулаторних карт дітей і підлітків Миколаївщини;
  - Сучасні групи стоматологічних матеріалів для пломбування кореневих каналів за даними стоматологічних амбулаторних карт дітей і підлітків Миколаївщини;
- Написати реферат за визначеною темою:
  - Сучасна Українська дитяча стоматологія.
  - Сучасні підходи до обробки інструментарію і устаткування в стоматології.
  - Техніка естетичної реставрації постійних зубів з використанням композиційних матеріалів. Оптичні властивості постійних зубів у дітей і підлітків.
  - Матеріали для прямого і непрямого покриття пульпи зуба, їх фізико-хімічні

- властивості. Показання до використання. Техніка використання.
- Сучасні фотополімеризатори: види, призначення, контроль потужності лампи.
  - Захисні засоби для лікаря і пацієнта.
  - Коренева пломба на основі цинк-евгенолу і гідроокису кальцію. Фізико-хімічні властивості. Показання до використання.
  - Сучасні матеріали для постійної obturaції корневих каналів в постійних зубах. Кальційвмісні, полімерні, склоіономерні, цинкооксидевгенольні. Їх властивості, техніка використання.
  - Адгезивні системи і їх використання в стоматології.

Перелік теоретичних питань для підготовки до підсумкового модульного контролю
Модуль 1. «Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології»

1. Стоматологічні інструменти для терапевтичного прийому: види, призначення.
2. Основне стоматологічне устаткування. Санітарно-гігієнічні вимоги до організації стоматологічного кабінету. Правила техніки безпеки роботи у стоматологічному кабінеті.
3. Асептика й антисептика: визначення, методи. Основні етапи обробки стоматологічного інструментарію.
4. Дезінфекція: визначення, методи, засоби.
5. Передстерилізаційна очистка: способи, засоби, контроль якості.
6. Стерилізація: визначення, методи, режими, засоби, контроль якості.
7. Періоди розвитку тимчасових та постійних зубів.
8. Терміни закладки, мінералізації, прорізування тимчасових зубів.
9. Терміни формування та розсмоктування коренів тимчасових зубів.
10. Види та типи резорбції коренів тимчасових зубів. Рентгенологічна характеристика.
11. Терміни закладки, мінералізації, прорізування та формування коренів постійних зубів. Рентгенологічна характеристика.
12. Ознаки належності зуба до сторони щелепи.
13. Топографо-анатомічна будова тимчасових різців і іклів верхньої та нижньої щелепи.
14. Топографо-анатомічна будова перших тимчасових молярів верхньої та нижньої щелепи.
15. Топографо-анатомічна будова других тимчасових молярів верхньої та нижньої щелепи.
16. Топографо-анатомічна будова постійних різців верхньої щелепи.
17. Топографо-анатомічна будова постійних різців нижньої щелепи.
18. Топографо-анатомічна будова постійних іклів верхньої та нижньої щелепи.
19. Топографо-анатомічна будова премолярів верхньої щелепи.
20. Топографо-анатомічна будова премолярів нижньої щелепи.
21. Топографо-анатомічна будова першого постійного моляра верхньої та нижньої щелепи.
22. Топографо-анатомічна будова другого постійного моляра верхньої та нижньої щелепи.

щелеп.

23. Анатомо-морфологічні відзнаки тимчасових і постійних зубів.
24. Класифікація каріозних порожнин за Блеком.
25. Препарування каріозних порожнин: правила, принципи, методи, етапи. Вибір інструментарію в залежності від етапу препарування.
26. Препарування каріозної порожнини I класу в тимчасових і постійних зубах у дітей. Елементи відпрепарованої каріозної порожнини.
27. Препарування каріозної порожнини II класу в тимчасових і постійних зубах у дітей. Вимоги до додаткової площадки. Препарування суміжних каріозних порожнин.
28. Препарування каріозної порожнини III класу в тимчасових і постійних зубах у дітей.
29. Препарування каріозної порожнини IV класу в тимчасових і постійних зубах у дітей.
30. Препарування каріозної порожнини V класу в тимчасових і постійних зубах у дітей.
31. Особливості формування каріозної порожнини в залежності від вибору пломбувального матеріалу (амальгама, композит, компомер, цементи – традиційні і склоіономерні).
32. Класифікація пломбувальних матеріалів.
33. Матеріали для тимчасових пломб: склад, властивості. Показання до застосування. Техніка приготування та пломбування.
34. Класифікація стоматологічних цементів.
35. Цинк-фосфатні цементи: склад, властивості. Показання до застосування у тимчасових і постійних зубах. Методика приготування і пломбування.
36. Сілікофосфатні цементи: склад, властивості. Показання до застосування. Методика приготування та пломбування.
37. Сілікатні цементи: склад, властивості, показання до застосування. Методика приготування та пломбування.
38. Склоіономерні цементи: склад, властивості, показання до застосування. Методика приготування та пломбування.
39. Металовміщуючі пломбувальні матеріали: склад, властивості. Показання до застосування. Методика приготування.
40. Композиційні пломбувальні матеріали: класифікація, склад, властивості. Показання до застосування. Методика приготування.
41. Компомери: склад, властивості. Показання до застосування. Методика використання.
42. Матеріали для ізолюючих прокладок, вимоги до них. Методика накладання і вимоги до ізолюючої прокладки.
43. Матеріали для лікувальних прокладок: склад, властивості. Методика приготування і накладання.
44. Види і техніка протравлювання твердих тканин зуба. Показання до застосування.
45. Адгезивні системи: види, призначення, методика застосування.
46. Пломбування каріозної порожнини I класу. Способи ізоляції зуба від ротової рідини.

47. Пломбування каріозної порожнини II класу. Необхідні додаткові пристосування.
48. Контактний пункт: призначення, показання до відновлення. Необхідні додаткові пристосування для відновлення контактного пункту.
49. Пломбування каріозної порожнини III класу. Пломбування суміжних каріозних порожнин. Необхідні додаткові пристосування.
50. Пломбування каріозної порожнини IV класу. Необхідні додаткові пристосування.
51. Пломбування каріозної порожнини V класу. Необхідні додаткові пристосування.
52. Остаточна обробка постійної пломби, етапи. Необхідні інструменти та додаткові пристосування.
53. Методика пломбування амальгамою. Вибір інструментарію.
54. Методика пломбування каріозної порожнини композиційними матеріалами хімічного твердіння.
55. Методика пломбування каріозної порожнини композиційними матеріалами світлового твердіння.
56. Ендодонтія: визначення, мета, задачі.
57. Топографія порожнини тимчасових зубів верхньої щелепи.
58. Топографія порожнини тимчасових зубів нижньої щелепи.
59. Топографія порожнини постійних зубів верхньої щелепи.
60. Топографія порожнини постійних зубів нижньої щелепи.
61. Будова верхівкової частини кореня в залежності від періоду його розвитку.
62. Мета етапу розкриття порожнини зуба. Техніка і контроль якості розкриття порожнини зуба.
63. Техніка розкриття порожнини зуба в тимчасових та постійних різцях верхньої та нижньої щелеп.
64. Техніка розкриття порожнини зуба в тимчасових та постійних іклах верхньої та нижньої щелеп.
65. Техніка розкриття порожнини зуба в премолярах верхньої і нижньої щелеп.
66. Техніка розкриття порожнини зуба в тимчасових та постійних молярах верхньої та нижньої щелеп.
67. Які ускладнення можливі при розкритті порожнини зуба, їх попередження.
68. Способи вимірювання довжини кореневого каналу.
69. Стоматологічний інструментарій для ендодонтичного втручання: класифікація, призначення, методика застосування.
70. Етапи інструментальної обробки кореневих каналів у тимчасових і постійних зубах. Вибір інструментарію.
71. Особливості інструментальної обробки кореневих каналів у зубах з несформованим коренем.
72. Медикаментозна обробка кореневих каналів у тимчасових і постійних зубах в залежності від періоду їх розвитку. Вибір інструментарію і засобів.
73. Класифікація матеріалів для obturaції кореневих каналів. Основні вимоги до них.
74. Пластичні нетвердіючі матеріали для пломбування кореневих каналів. Склад, показання до застосування, техніка приготування та пломбування.
75. Пластичні твердіючі пломбувальні матеріали для кореневих каналів. Види, властивості, показання до застосування, позитивні і негативні властивості.

76. Гутаперча, як матеріал для пломбування кореневих каналів: види, властивості, показання до застосування.
77. Матеріали для пломбування кореневих каналів тимчасових зубів в залежності від періоду розвитку коренів.
78. Матеріали для пломбування кореневих каналів постійних зубів в залежності від періоду розвитку коренів.
79. Методика пломбування кореневих каналів сілером.
80. Методики пломбування кореневих каналів холодними гутаперчивими штифтами.
81. Імпрегнаційні методи обробки кореневих каналів. Показання до їх застосування.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю Модуль 1. «Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології»

1. Накладання та видалення тимчасових пломб і герметичних пов'язок при лікуванні карієсу, пульпіту, періодонтиту.
2. Накладання кофердаму.
3. Обтурація кореневих каналів тимчасових та постійних зубів різними матеріалами.
4. Пломбування каріозних порожнин тимчасових та постійних зубів різними пломбувальними матеріалами.
5. Препарування та очищення кореневих каналів тимчасових та постійних зубів.
6. Препарування каріозних порожнин тимчасових та постійних зубів з урахуванням виду пломбувального матеріалу.
7. Шліфування та полірування пломб з усіх видів пломбувальних матеріалів.

Підсумковий модульний контроль як форма підсумкового контролю успішності навчання

Система поточного та підсумкового контролю

Контроль знань з вивчення дисципліни проводиться у вигляді:

- **поточного контролю**, що здійснюється на кожному практичному занятті й дає змогу виявити рівень засвоєння окремих елементів навчального матеріалу;
- **тематичного контролю, рубіжного контролю** – проводиться після завершення певного етапу навчання на практичних заняттях – контроль змістових модулів;
- **підсумкового модульного контролю** — слугує для перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни шляхом тестування, опитування і контролю практичних навичок. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестовий контроль, усне опитування за теоретичними питаннями до ПМК, структурований за процедурою контроль практичних навичок та умінь відповідно до переліку практичних навичок до ПМК.

Оцінювання поточної навчальної діяльності: при засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за 4-х бальною традиційною шкалою. При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань студентів (таблиця 1).

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

За 4-х бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Оцінка виставляється викладачем в «Електронний журнал», розміщений в MOODL наприкінці заняття або після перевірки індивідуальних контрольних завдань (письмових робіт, розв'язування типових або ситуаційних задач і тестових завдань), але не пізніше 2 календарних днів після проведення заняття.

Оцінка поточної успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи студента як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома студентів на початку вивчення відповідної дисципліни. Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль проводиться лише після поточного заняття, що передує підсумковому модульному контролю. Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимальний бал поточної успішності - 120 балів) проводиться за наступним алгоритмом:

- підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих бала);
- середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану студентом;
- для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль використовується таблиця 2.

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності, яку повинен отримати студент, для всіх модулів усіх дисциплін усіх кафедр є єдиною і складає 72 бала.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 Незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 Задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		

3,25	78	52	130	D	4 Добре		
3,3	79	53	132				
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140				
3,55	85	57	142	C			
3,6	86	58	144				
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				
4	96	64	160			B	5 Відмінно
4,05	97	65	162				
4,1	98	66	164				
4,15	100	66	166				
4,2	101	67	168				
4,25	102	68	170				
4,3	103	69	172				
4,35	104	70	174				
4,4	106	70	176				
4,45	107	71	178				
4,5	108	72	180	A			
4,55	109	73	182				
4,6	110	74	184				
4,65	112	74	186				
4,7	113	75	188				
4,75	114	76	190				
4,8	115	77	192				
4,85	116	78	194				
4,9	118	78	196				
4,95	119	79	198				
5	120	80	200				

Оцінювання самостійної роботи студентів, що передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, що виносяться до позааудиторної самостійної роботи і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому модульному контролі.

Підсумковий модульний контроль – це форма контролю, яка здійснюється на останньому занятті залікового модулю. Обсяг матеріалу і критерії оцінювання підсумкового модульного контролю визначаються кафедрою у робочій навчальній програмі і повідомляються студентам до початку навчання. Стандартизовані методи

контролю обов'язково повинні оцінювати теоретичну і практичну підготовку студента згідно з вимогами робочої програми.

До ПМК допускаються студенти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище, або конвертована сума балів не меншу за мінімальну – 72 бали), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних та практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля.

Наявність оцінки «2» за поточну успішність не позбавляє студента права допуску до підсумкового модульного контролю з допустимою мінімальною кількістю балів за поточну успішність. Студент не має право перескладати поточні оцінки «2» якщо він має мінімальну суму балів для допуску до контрольних заходів. Поточні оцінки «3» або «4» не перескладаються.

Студент зобов'язаний перескладати «2», у разі, якщо середній бал поточної успішності за модуль не досягає мінімального (3,0 бали) для допуску до ПМК.

Підсумковий модульний контроль з дисципліни складається з програмованого контролю, який передбачає письмове вирішення тестових завдань або комп'ютерне тестування, індивідуального усного опитування та індивідуального контролю практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Тестовий контроль передбачає письмове вирішення 20 тестових завдань, що охоплюють різні розділи дисципліни «Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології» (термін письмової роботи - 20 хвилин). Кожний тест оцінюється в 1 бал. Студенти, що не відповіли вірно на 61% (12) тестових завдань, до подальшого складання ПМК не допускаються. Мінімальна кількість балів, яку студент може отримати за тестові завдання складає 12 балів, максимальна – 20 балів.

Індивідуальне усне опитування проводиться відповідно до переліку теоретичних питань до ПМК. За кожну відповідь студент може отримати від 0 до 15 балів. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за відповіді на 3 теоретичні питання, складає 45 балів.

Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів складається з демонстрації студентом однієї практичної навички з переліку практичних завдань до ПМК з дисципліни «Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології». Оцінюється виконання практичних навичок за шкалою «склав», «не склав». Кількість балів, яку студент може отримати за виконання практичного завдання, складає 15 балів.

Підсумковий модульний контроль зараховується студенту, якщо він набрав мінімальну кількість – 50 балів. Максимальна кількість балів - 80.

Студент має право на складання та два перескладання ПМК. Дозвіл на перескладання ПМК видається деканом факультету у вигляді «Персональної відомості перескладання підсумкового контролю», який здобувач освіти отримує в деканаті під особистий підпис за пред'явленням індивідуального навчального плану та (за необхідністю) інформації з кафедри про ліквідацію заборгованості (відсутність «нб», середній бал успішності 3,0 і більше).

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), щовиставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених робочою навчальною програмою дисципліни. Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість

балів, що присвоюється студентам при засвоєнні всіх тем модулю (залікового кредиту) - **200**, в тому числі за поточну навчальну діяльність – **120** балів, за результатами підсумкового контролю – **80** балів.

Оцінка з дисципліни виставляється на підставі суми балів поточної успішності та балів, отриманих за ПМК.

Методи навчання:

- **вербальні** (лекція, проблемна лекція, лекція-диспут, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** (проведення експерименту, практики);
- **пояснювально-ілюстративні** або **інформаційно-рецептивні**, які передбачають виклад готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
- **репродуктивні**, в основу яких покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- **метод проблемного викладу**, який полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання. Цей метод реалізується шляхом навчання на проблемних ситуаціях із метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;
- **частково-пошукові** або **евристичні**, спрямовані на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності;
- **дослідницькі**, сутність яких полягає в організації викладачем пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань;
- **методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань** студентами (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація).

Застосовуються на заняттях дискусія, дебати, мозковий штурм. Метою дискусії є розвиток навичок творчого мислення, виховання культури спілкування, розвиток комунікативних навичок, а також розширення і поглиблення наявних і засвоєння нових знань. Дискусія сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу. Мозковий штурм (мозкова атака - брейнсторминг) - методика групового рішення задач, при якій всі висловлюють ідеї та можливі рішення проблеми.

Методи контролю:

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- програмований контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль;
- самооцінка.

Методичне забезпечення, що розміщене в MOODL

1. Тематичні плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів.
2. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичних занять.
3. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів над вивченням тем, винесених на самостійне опрацювання.
4. Мультимедійні презентації лекцій з дисципліни.
5. Тестові завдання для контролю змістовних модулів.
6. Тестові завдання для підсумкового модульного контролю.

Рекомендована література.

Базова:

1. Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології / Л.О. Хоменко, О.І. Остапко, Н.В. Біденко та ін. /за ред проф. Л.О. Хоменко. – К.: Книга-плюс, 2011. – 320 с.
2. Терапевтична стоматологія дитячого віку. Том 1. / Л.О. Хоменко, Ю.Б.Чайковський, Н.І. Смоляр та ін. /за ред проф. Л.О. Хоменко. – Київ: Книга плюс, 2014. – 432 с.
3. Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології: Навч. Посібник/ Р.В.Казакова, М.А.Лучинський, М.Н. Воляк та ін.; за ред. проф. Р.В.Казакової. -2-е вид., випр. –К.:Медицина, 2011. -272с.

Допоміжна:

1. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том1. Пропедевтика терапевтичної стоматології: підручник /М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова та ін. – 4-е видання. -К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2020. - 456 с.
2. Борисенко А.В., Сідельнікова Л.Ф., Антоненко М.Ю., Коленко Ю.Г., Шекера О.О. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс): Посібник. — Київ: Книга-плюс, 2011. -512 с.
3. Пропедевтика терапевтичної стоматології: підруч. для студ. стом. факул. вищ. навч. закл. МОЗ України / Марченко І.Я., Назаренко З.Ю., Павленко С.А. та ін.; під заг. ред. І.М. Ткаченко; ВДНЗУ «УМСА» – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016 р. – 439с.

Інформаційні ресурси:

1. Інформаційні ресурси вузівської бібліотеки.
2. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
Інтернет каталоги і колекції посилань.
Медичні web- сервери і web-сторінки:
  - портали безкоштовної медичної літератури
  - словники і енциклопедії
  - Mediclab (medical information portal)
  - www.eurolab.ua/ encyclopedia
  - MedUniver.com